

dr Marcin Dziurda
Uniwersytet Warszawski

Koncentracja materiału procesowego
Posiedzenie przygotowawcze i plan rozprawy
zmiany wprowadzone
ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania
cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.)

Warszawa, dn. 17 marca 2020 r.

Założenia ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469 ze zm.)

Rozwiązanie sporu

Art. 205⁵. § 1. Posiedzenie przygotowawcze służy **rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń, zwłaszcza rozprawy**. Jeżeli nie uda się rozwiązać sporu, na posiedzeniu przygotowawczym sporządza się z udziałem stron plan rozprawy.

Art. 156(1). W miarę potrzeby na posiedzeniu przewodniczący może pouczyć strony o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych do tej chwili twierdzeń i dowodów.

Ograniczenie znaczenia rozprawy

Art. 127. § 1. W piśmie procesowym mającym na celu **przygotowanie sprawy do rozstrzygnięcia (pismo przygotowawcze)**

brzmienie przed 7 listopada 2019 r.

*Art. 127. W pismach procesowych **mających na celu przygotowanie rozprawy (pisma przygotowawcze)***

Posiedzenia niejawne

Art. 339. § 1. **Sąd może wydać wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym**, gdy pozwany w wyznaczonym terminie nie złożył odpowiedzi na pozew.

Art. 191(1) § 1. Jeżeli z treści pozwu i załączników oraz okoliczności dotyczących sprawy, a także faktów, o których mowa w art. 228, **wynika oczywista bezzasadność powództwa**, stosuje się przepisy § 2-4.

(...)

§ 3. **Sąd może oddalić powództwo na posiedzeniu niejawnym**, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem.

Art. 391(1). § 1. W przypadku wniesienia apelacji od wyroku wydanego na podstawie art. 191(1) można pominąć czynności, które ustawa nakazuje podjąć na skutek wniesienia apelacji, w szczególności nie wzywać powoda do usunięcia jej braków ani uiszczenia opłaty. **Sąd drugiej instancji może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając apelacji osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z tą apelacją.**

Art. 374. **Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym**, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Rola przewodniczącego

Art. 205(6). § 1. Na posiedzeniu przygotowawczym **przewodniczący** ustala ze stronami przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

Uchylony przepis dotyczący czynności wyjaśniających w sprawach z zakresu prawa pracy
*Art. 468. § 3. Czynności wyjaśniające przeprowadza się **bez udziału** **ławników**.*

Art. 156(1). W miarę potrzeby na posiedzeniu **przewodniczący** może pouczyć strony o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych do tej chwili twierdzeń i dowodów.

Art. 205(3). § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawiłych lub obrachunkowych, **przewodniczący** może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione.

Uchylony z dniem 7 listopada 2019 r.

Art. 207. § 3. Przewodniczący może także przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę zobowiązać strony do złożenia dalszych pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, termin, w którym należy je złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione. W toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi

Art. 47(2). § 1. **W zakresie czynności przewodniczącego zarządzenia może również wydawać asystent sędziego**, z wyjątkiem zarządzenia o zwrocie pisma procesowego, w tym pozwu. W każdym przypadku przewodniczący może uchylić lub zmienić zarządzenie asystenta.

Koncentracja materiału procesowego

Poprzedni stan prawny – jednolity model koncentracji

Znaczenie pozwu i odpowiedzi na pozew

przepisy uchylone 7 listopada 2019 r.

Art. 207.

*§ 6. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich **w pozwie, odpowiedzi na pozew** lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.*

Art. 217.

§ 2. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich we właściwym czasie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Art. 205(12). § 1. **Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze**, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **do chwili zatwierdzenia planu rozprawy**. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

§ 2. **Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego**, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **aż do zamknięcia rozprawy**, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.

Podstawowy model – brak koncentracji

Art. 205(12). § 2. **Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego**, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **aż do zamknięcia rozprawy**, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.

Art. 205(3)

§ 2 Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Zastosowanie art. 205(3) w razie wyznaczenia posiedzenia przygotowawczego **Art. 205(3).**

§ 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

§ 3. Późniejsze wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

Postępowanie gospodarcze – krok I

Art. 458(5). § 1. Powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i **dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew.**

§ 2. Doręczając pouczenia, o których mowa w art. 458(4) § 1, przewodniczący wzywa stronę, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

§ 3. Stosownie do okoliczności sprawy przewodniczący może określić inny termin do powołania przez stronę twierdzeń i dowodów.

§ 4. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Termin na odpowiedź na pozew – sądowy

Art. 205(1) § 1 Przewodniczący zarządza doręczenie pozwu pozwanemu i **wzywa go** do złożenia odpowiedzi na pozew **w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie**. O zarządzeniu doręczenia pozwu zawiadamia się powoda.

§ 2 Przewodniczący **zarządza zwrot odpowiedzi na pozew** złożonej z uchybieniem terminu.

Postępowanie gospodarcze – krok II i III

Art. 458(5). § 1. Powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie, a pozwany – w odpowiedzi na pozew.

§ 2. Doręczając pouczenia, o których mowa w art. 458(4) § 1, przewodniczący wzywa stronę, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

§ 3. Stosownie do okoliczności sprawy przewodniczący **może określić inny termin** do powołania przez stronę twierdzeń i dowodów.

§ 4. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Art. 458(4). § 1. **Stronę niezastępowaną** przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej sąd poucza o treści art. 458(5) § 1 i 4, art. 458(6), art. 458(10) oraz art. 458(11).

§ 2. Pouczeń, o których mowa w § 1, udziela się stronie niezwłocznie po złożeniu pierwszego pisma procesowego, a jeżeli było ono dotknięte brakami – po ich usunięciu. Doręczenie pouczeń następuje na piśmie oraz na wskazany przez stronę adres poczty elektronicznej.

Brak zastosowania art. 205(12) § 1 w postępowaniu gospodarczym

Art. 205(12). § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Brak mechanizmów koncentracyjnych w sprzeciwie i zarzutach od nakazu zapłaty

Art. 480(3). § 1. Środek zaskarżenia od nakazu zapłaty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty.

§ 2. W piśmie zawierającym środek zaskarżenia od nakazu zapłaty pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części oraz **przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.**

Koncentracja po sprzeciwie albo zarzutach od nakazu zapłaty

Art. 205(3).

§ 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Art. 205(12). § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Koncentracja po sprzeciwie lub nakazie zapłaty w postępowaniu gospodarczym

Art. 458(5). § 1. **Powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody w pozwie**, a pozwany – **w odpowiedzi na pozew**.

§ 2. Doręczając pouczenia, o których mowa w art. 458(4) § 1, przewodniczący wzywa stronę, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

§ 3. Stosownie do okoliczności sprawy przewodniczący może określić inny termin do powołania przez stronę twierdzeń i dowodów.

Pozwany

Art. 205(12). § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Art. 205(3). § 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Sprzeciw od wyroku zaocznego

Art. 344 § 2.

§ 2. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz twierdzenia i dowody. **Przepis art. 205(12) § 1 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.**

W sprzeciwie czy terminie do jego wniesienia?

Koncentracja w drugiej instancji

Art. 368.

§ 1(2). Powołując nowe fakty lub dowody, należy uprawdopodobnić, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Art. 368 § 1(2) reguluje koncentrację w I instancji

W II instancji nie może już znaleźć zastosowania art. uchyl.

art.207 § 6 w zw. z art. 391 § 1

W postępowaniu apelacyjnym nowe twierdzenie i dowody (których powołanie przed zamknięciem rozprawy w pierwszej instancji nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później można przytaczać także **na rozprawie**.

ALE

Art. 374. **Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym**, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona **w apelacji lub odpowiedzi na apelację** złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Kwestie intertemporalne

Art. 9. ZmKPC19

1. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy **zachowują moc czynności dokonane zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym.**

2. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Utrzymanie skuteczności czynności obejmuje także skutki zaniechania podjęcia czynności (postanowienie SN z 5.06.1965 r., I CZ 68/65, OSNC 1966/2, poz. 29).

W sytuacji gdy przed 7.11.2019 r. twierdzenia lub wnioski dowodowe strony stały się spóźnione w rozumieniu ówczesnie obowiązującego art. 207 § 6 lub art. 217 § 2 k.p.c., nie tracą takiego charakteru po tej dacie.

Rygor zamyka drogę do przytaczania twierdzeń i dowodów, a nie otwiera

Art. 205(3) § 2.

Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Okoliczności egzoneracyjne (klauzula salwatoryjna)

Okoliczności, które pozwalają na niepominięcie spóźnionych twierdzeń i dowodów Art. 205(3) § 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, **chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.**

Tak samo w art. 205(12) § 1 i art. 458(5) § 4

Poprzednio – **uchylony art. 207 § 6 (tak samo art. 217 § 3)**

*Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym **bez swojej winy** lub że **uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.***

Były trzy przesłanki ezgeneracyjne, z czego dwie ostatnie – w ramach dyskrecjonalnej władzy sędziego

Obecnie dwie przesłanki (**prekluzyjne**)

chyba że strona **uprawdopodobni**, iż:

- **ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe**
- **albo że potrzeba ich powołania wynikła później**

Odrębności w postępowaniu w sprawach gospodarczych

Art. 458(5) § 4. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku **dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni** od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Czy potrzebne zarządzenie (zezwozenie) na podstawie art. 205(3) § 2 (nie było przed 2012 r.)

Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania.

Pomijanie twierdzeń a pomijanie dowodów

Art. 205(12). § 2. Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy, **z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.**

Uchylony art. 217 § 3

Art. 217. § 3.

*Sąd pomija **twierdzenia** i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.*

Art. 235(2) § 1 Sąd może w szczególności pominąć **dowód:**

(...)

5) zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania;

(...)

§ 2 Pomijając dowód, sąd wydaje postanowienie, w którym wskazuje **podstawę prawną tego rozstrzygnięcia.**

Nie ma (po uchyleniu art. 217 § 3) przepisu, który pozwalałby na pomijanie twierdzeń zmierzających jedynie dla zwłoki (przedłużenia postępowania)

Podstawowy przepis koncentracyjny (pozwala na pomijanie nie tylko dwodów, ale i twierdzeń)

Art.205(3) § 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie **twierdzenia** i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Sposób pomijania spóźnionych dowodów

- uchylenie art. 207 § 6 i art. 217 § 2 – odejście od zasady dyskrecjonalnej władzy sędziego

Art. 207 § 6 Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Uchylony z dniem 3.5.2012 r.

Prekluzja – 479(12) § 1

Art. 479(12) § 1.

*W pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie **pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania**, chyba że wykáže, że ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.*

Art. 205(12) § 1 Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej **do chwili** zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy **podlegają pominięciu**, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Art. 205(3) § 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku **podlegają pominięciu**, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później.

Art. 458(5).

§ 4. Twierdzenia i dowody powołane z naruszeniem § 1–3 **podlegają pominięciu**, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później. W takim przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania.

Art. 243(2). Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. **Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie.**

Pomijanie spóźnionych:

- twierdzeń – uzasadnienie wyroku
- dowodów – postanowienie

Art. 235(2) § 2.

Pomijając dowód, sąd wydaje postanowienie, w którym wskazuje podstawę prawną tego rozstrzygnięcia.

Skutki błędnego niepominięcia

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2019 r., II CSK 353/18

W apelacji lub w skardze kasacyjnej nie można skutecznie podnosić zarzutów naruszenia przepisów koncentracyjnych polegającego na dopuszczeniu przez sąd powołanych przez stronę spóźnionych twierdzeń lub dowodów mimo niespełnienia w okolicznościach sprawy przesłanek, które - w świetle tych przepisów - uzasadniają uwzględnienie takich twierdzeń lub dowodów.

Konkretyzacja twierdzeń i zaprzeczeń

„Fakty” w miejsce „okoliczności faktycznych”

Art. 210 § 2 Każda ze stron jest obowiązana do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących faktów. Strona jest przy tym obowiązana **wyszczególnić fakty**, którym zaprzecza.

Art. 126 § 1 Każde pismo procesowe powinno zawierać:

(...)

5) w przypadku gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia co do wniosku lub oświadczenia – wskazanie **faktów**, na których strona opiera swój wniosek lub oświadczenie, oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów

(...)

§ 1(1) Do pisma procesowego dołącza się załączniki wymienione w tym piśmie.

art. 187 § 1 Pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, a nadto zawierać:

(...)

2) wskazanie **faktów**, na których powód opiera swoje żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu

Art. 230 Gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane.

Art. 228 § 1 Fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. Sąd bierze je pod rozwagę nawet bez powołania się na nie przez strony.

§ 2 Nie wymagają dowodu również **fakty, o których informacja jest powszechnie dostępna** oraz fakty znane sądowi z urzędu, **jednakże sąd powinien zwrócić na nie uwagę stron.**

Art. 235(1) We wniosku o przeprowadzenie dowodu strona jest obowiązana oznaczyć dowód w sposób umożliwiający przeprowadzenie go oraz **wyszczególnić fakty**, które mają zostać wykazane tym dowodem.

Art. 235(2). § 1. Sąd może w szczególności pominąć dowód:
(...)

6) gdy wniosek strony nie odpowiada wymogom art. 235(1), a strona mimo wezwania nie usunęła tego braku.

Art. 243(2). Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie.

Organizacja postępowania

Pośrednio obligatoryjna odpowiedź na pozew

Art. 205(1). § 1. Przewodniczący zarządza doręczenie pozwu pozwanemu i wzywa go do złożenia odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie. O zarządzeniu doręczenia pozwu zawiadamia się powoda.

§ 2. Przewodniczący zarządza zwrot odpowiedzi na pozew złożonej z uchybieniem terminu.

Trzy rodzaje pism przygotowawczych

Art. 205(3). § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawiłych lub obrachunkowych, przewodniczący **może zarządzić** wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione.

§ 2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, by w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla rozstrzygnięcia sprawy **pod rygorem** utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. W takim przypadku twierdzenia i dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynikła później (...)

§ 4. **Stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej** przewodniczący może zobowiązać do wskazania w piśmie przygotowawczym także podstaw prawnych jej żądań i wniosków, w miarę potrzeby ograniczając zakres tego wskazania.

Zarządzenie a „zezwolenie”

Zezwolenie tylko zwykłe pisma przygotowawcze (§ 1)

Art. 205(3) § 1. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w sprawach zawiłych lub obrachunkowych, **przewodniczący** może zarządzić wymianę przez strony pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, terminy, w których pisma należy złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione.

W poprzednim stanie prawnym

*Art. 207 § 3. Przewodniczący może także przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę zobowiązać strony do złożenia dalszych pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, termin, w którym należy je złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione. W toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, **gdy sąd tak postanowi**, chyba że pismo obejmuje wyłącznie wniosek o przeprowadzenie dowodu. Sąd może wydać postanowienie na posiedzeniu niejawnym.*

Uprawnienia asystenta sędziego

Art. 47(2).

§ 1. W zakresie czynności przewodniczącego zarządzenia może również wydawać asystent sędziego, **z wyjątkiem zarządzenia o zwrocie pisma procesowego, w tym pozwu**. W każdym przypadku przewodniczący może uchylić lub zmienić zarządzenie asystenta.

§ 2. W terminie tygodnia od dnia doręczenia stronie zarządzenia asystenta sędziego o **wezwaniu do uiszczenia opłaty**, z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia zastrzeżenia, strona może wnieść zastrzeżenie do zarządzenia asystenta sędziego o wezwaniu do uiszczenia opłaty. Zastrzeżenie powinno zawierać wskazanie zaskarżonego zarządzenia. Zastrzeżenie nie wymaga uzasadnienia.

§ 3. **W razie wniesienia zastrzeżenia zarządzenie asystenta sędziego o wezwaniu do uiszczenia opłaty traci moc**. Zastrzeżenie wniesione po upływie terminu lub niespełniające warunków formalnych pisma procesowego nie wywołuje skutków i pozostawia się je bez rozpoznania, bez wzywania do jego poprawienia lub uzupełnienia. W takim przypadku przewodniczący z urzędu bada prawidłowość zarządzenia asystenta sędziego.

**Pismo obejmujące jedynie wniosek dowodowy
Uchylony z dniem 7.11.2019 r.**

Art. 207 § 3

*Przewodniczący może także przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę zobowiązać strony do złożenia dalszych pism przygotowawczych, oznaczając porządek składania pism, termin, w którym należy je złożyć, i okoliczności, które mają być wyjaśnione. W toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi, **chyba że pismo obejmuje wyłącznie wniosek o przeprowadzenie dowodu**. Sąd może wydać postanowienie na posiedzeniu niejawnym.*

Art. 127

Uchylony

*W pismach procesowych mających na celu przygotowanie rozprawy (pisma przygotowawcze) należy podać zwięźle stan sprawy, wypowiedzieć się co do twierdzeń strony przeciwnej i **dowodów** przez nią powołanych, wreszcie **wskazać dowody**, które mają być przedstawione na rozprawie, lub je załączyć. W pismach przygotowawczych strony mogą wskazywać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.*

Obecny

§ 1 W piśmie procesowym mającym na celu przygotowanie sprawy do rozstrzygnięcia (pismo przygotowawcze) strona powinna zwięźle podać stan sprawy, wyszczególnić, które **fakty** przyznaje, a którym zaprzecza, oraz wypowiedzieć się co do twierdzeń i dowodów zgłoszonych przez stronę przeciwną.

§ 2 W piśmie przygotowawczym strona może także wskazać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.

Wskazanie postawy prawnej

Art. 205(3). § 4. **Stronę zastępowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej** przewodniczący może zobowiązać do wskazania w piśmie przygotowawczym także podstaw prawnych jej żądań i **wniosków**, w miarę potrzeby ograniczając zakres tego wskazania.

Art. 127. § 2. W piśmie przygotowawczym strona **może** także wskazać podstawy prawne swoich żądań lub wniosków.

Art. 156(2). Jeżeli w toku posiedzenia okaże się, że o żądaniu lub wniosku strony można rozstrzygnąć na innej podstawie prawnej, **niż przez nią wskazana**, uprzedza się o tym strony obecne na posiedzeniu.

Zwrot pisma przygotowawczego

Art. 205(3).

§ 5. Przewodniczący zarządza zwrot pisma przygotowawczego złożonego **z uchybieniem terminu albo bez zarządzenia.**

Nie obejmuje to przypadków, w których pismo odnosi się do okoliczności innych niż określone w zarządzeniu przewodniczącego wydanym na podstawie art. 205 (3) § 1

Posiedzenie przygotowawcze

Art. 205(4) § 1 Po złożeniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została złożona, ale wyrok zaoczny nie został wydany, **przewodniczący wyznacza posiedzenie przygotowawcze** i wzywa na nie strony.

§ 2. Przewodniczący i sąd są obowiązani podejmować czynności tak, by termin pierwszego posiedzenia przygotowawczego przypadł nie później niż dwa miesiące po dniu złożenia odpowiedzi na pozew albo ostatniego pisma przygotowawczego złożonego w wykonaniu zarządzenia przewodniczącego, a jeżeli odpowiedź na pozew albo pismo przygotowawcze nie zostaną złożone – nie później niż dwa miesiące po upływie terminu do złożenia tych pism.

§ 3. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego **nie przyczyni się** do sprawniejszego rozpoznania sprawy, przewodniczący może jej **nadać inny właściwy bieg**, w szczególności skierować ją do rozpoznania, także na rozprawie.

SPOSÓB NADANIA SPRAWIE INNEGO BIEGU

- wyznaczenie rozprawy
- skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne (np. w celu odrzucenia pozwu)

Kompetencje przewodniczącego a sądu (umorzenie, mediacja, zmiana planu rozprawy)

Kompetencje sądu

Art. 205(5). § 5.

Jeżeli powód bez usprawiedliwienia nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, **sąd umarza postępowanie**, rozstrzygając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu

Art. 205(7). § 1.

Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym **sąd skierował strony do mediacji**, posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji.

Art. 205(11). § 1.

Jeżeli plan rozprawy stał się nieaktualny, **sąd może w drodze postanowienia dokonać w nim zmiany**. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha stron, informując je jednocześnie o zakresie zamierzonej zmiany.

W pozostałym zakresie – kompetencje przewodniczącego

Art. 205(4). § 1. Po złożeniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została złożona, ale wyrok zaoczny nie został wydany, **przewodniczący wyznacza posiedzenie przygotowawcze** i wzywa na nie strony.

Art. 205(6). § 1. Na posiedzeniu przygotowawczym **przewodniczący ustala ze stronami przedmiot sporu** i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

Art. 205(10). § 3. **Przewodniczący zatwierdza plan rozprawy.**

Art. 47(2). § 1. **W zakresie czynności przewodniczącego zarządzenia może również wydawać asystent sędziego**, z wyjątkiem zarządzenia o zwrocie pisma procesowego, w tym pozwu.

Postępowanie nieprocesowe

Art. 511(2). § 1. Wniesienie odpowiedzi na wniosek o wszczęcie postępowania jest obowiązkowe, tylko gdy przewodniczący tak zarządzi.

§ 2. Posiedzenie przygotowawcze można wyznaczyć **niezależnie od wniesienia odpowiedzi na wniosek.**

Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym

Art. 7. 1. Posiedzenie przygotowawcze można przeprowadzić **także przed wezwaniem pozwanego do wniesienia odpowiedzi na pozew.**

2. Przewodniczący może zobowiązać stronę, aby w piśmie przygotowawczym podała wszystkie twierdzenia i dowody istotne dla ustalenia dopuszczalności postępowania grupowego – pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania.

Postępowanie uproszczone

Art. 505(2). W sprawach rozpoznawanych według przepisów niniejszego działu posiedzenia przygotowawczego **nie przeprowadza się**, chyba że z okoliczności sprawy wynika, że przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego może przyczynić się do sprawniejszego rozpoznania sprawy.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

Art. 467.

(...)

§ 3(1). Stronę wnoszącą pismo wszczynające postępowanie wzywa się do usunięcia jego braków, tylko gdy braki te uniemożliwiają przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego z udziałem strony wnoszącej pismo.

§ 3(2). **Posiedzenie przygotowawcze służy także usunięciu braków pisma wszczynającego postępowanie w zakresie niezbędnym do nadania sprawie prawidłowego biegu oraz, w razie potrzeby, ustaleniu przez sąd dowodów do przeprowadzenia z urzędu, a także wyjaśnieniu innych okoliczności istotnych dla prawidłowego i szybkiego rozpoznania sprawy.**

Art. 205(5) § 1 Posiedzenie przygotowawcze służy rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń, zwłaszcza rozprawy. Jeżeli nie uda się rozwiązać sporu, na posiedzeniu przygotowawczym sporządza się z udziałem stron plan rozprawy.

§ 2 Posiedzenie przygotowawcze odbywa się według przepisów o posiedzeniu niejawnym. W toku posiedzenia przygotowawczego zachowanie szczegółowych przepisów postępowania nie jest konieczne, jeżeli przyczyni się to do osiągnięcia celów tego posiedzenia.

§ 3 Do udziału w posiedzeniu przygotowawczym są obowiązani **strony** i ich pełnomocnicy. Przewodniczący może **zwolnić stronę** od obowiązku stawienia się na posiedzenie przygotowawcze, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że udział pełnomocnika będzie wystarczający.

(...)

Art. 205(5) - c.d.

§ 4 **Przed rozpoczęciem** posiedzenia przygotowawczego powód może wnieść o jego **przeprowadzenie bez swego udziału**. Wniosek **nie podlega cofnięciu, a zastrzeżenie warunku lub terminu uważa się za nieistniejące**. W takim przypadku niestawiennictwo powoda lub jego pełnomocnika na posiedzeniu przygotowawczym nie prowadzi do umorzenia postępowania, plan rozprawy sporządza się bez udziału powoda, a ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą powoda w dalszym toku postępowania.

§ 5 Jeżeli powód bez usprawiedliwienia nie stawi się na posiedzenie przygotowawcze, **sąd umarza postępowanie**, rozstrzygając o kosztach jak przy cofnięciu pozwu, chyba że sprzeciwi się temu obecny na tym posiedzeniu pozwany. Jeżeli powód w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu postanowienia o umorzeniu postępowania usprawiedliwi swe niestawiennictwo, sąd uchyli to postanowienie i nada sprawie właściwy bieg. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku kolejnego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa.

Art. 205(5) - c.d.

§ 6 Jeżeli **pozwany nie stawia się** na posiedzenie przygotowawcze, plan rozprawy **sporządza się bez jego udziału**. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą pozwanego w dalszym toku postępowania. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa przepis art. 103 § 3 stosuje się.

§ 7 Jeżeli strona, która stawiała się na posiedzenie przygotowawcze, **nie bierze w nim udziału, plan rozprawy sporządza się bez jej udziału**. Ustalenia zawarte w planie rozprawy wiążą tę stronę w dalszym toku postępowania. Przepis art. 103 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 205(6) § 1 Na posiedzeniu przygotowawczym przewodniczący ustala ze stronami przedmiot sporu i wyjaśnia stanowiska stron, także w zakresie prawnych aspektów sporu.

§ 2 Przewodniczący powinien skłaniać strony do pojednania oraz dążyć do ugodowego rozwiązania sporu, w szczególności w drodze mediacji. W tym celu przewodniczący może poszukiwać ze stronami ugodowych sposobów rozwiązania sporu, wspierać je w formułowaniu propozycji ugodowych oraz wskazywać sposoby i skutki rozwiązania sporu, w tym skutki finansowe.

Art. 205(7). § 1. Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym **sąd skierował strony do mediacji**, posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji.

Art. 156(1) W miarę potrzeby na posiedzeniu przewodniczący może pouczyć strony o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych do tej chwili twierdzeń i dowodów.

Art. 49 § 2 Za okoliczność, o której mowa w § 1, nie uważa się wyrażenia przez sędziego poglądu co do prawa i faktów przy wyjaśnianiu stronom czynności sądu lub nakłanianiu do ugody.

Art. 205(7) § 1 Jeżeli na posiedzeniu przygotowawczym sąd skierował strony do mediacji, posiedzenie odracza się do czasu zakończenia mediacji.

§ 2 W razie potrzeby, zwłaszcza gdy istnieją widoki ugodowego rozwiązania sporu lub gdy zajdzie potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy albo w przypadku usprawiedliwionego niestawiennictwa strony, a także na zgodny wniosek stron, posiedzenie przygotowawcze można odroczyć na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 3 Na zgodny wniosek stron posiedzenie przygotowawcze można odroczyć po raz drugi – na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzy miesiące.

§ 4 Poza przypadkami, o których mowa w § 1–3, odraczanie posiedzenia przygotowawczego jest niedopuszczalne.

Art. 205(8) § 1 Z przebiegu posiedzenia przygotowawczego **protokół sporządza się pisemnie**. W protokole tym nie zamieszcza się oświadczeń stron złożonych w ramach prób ugodowego rozwiązania sporu; **przepis art. 183(4) § 3 stosuje się odpowiednio**. Przewodniczący może również odstąpić od zamieszczenia innych wzmianek, jeżeli może to ułatwić rozwiązanie sporu bez rozprawy. Przebieg posiedzenia przygotowawczego w części obejmującej próbę ugodowego rozwiązania sporu nie podlega utrwaleniu w sposób **przewidziany w art. 9(1)**.

§ 2 Jeżeli zawarto ugodę, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie, podpisanym przez strony, stanowiącym załącznik do protokołu.

Art. 183(4).

§ 3. **Bezskuteczne jest** powoływanie się w toku postępowania przed sądem lub sądem polubownym na propozycje ugodowe, propozycje wzajemnych ustępstw lub inne oświadczenia składane w postępowaniu mediacyjnym.

Art. 205(9) § 1 Plan rozprawy zawiera rozstrzygnięcia co do wniosków dowodowych stron, **zastępując w tym zakresie postanowienie dowodowe**. Przepisy art. 236 i art. 243(2) stosuje się odpowiednio.

§ 2 W miarę potrzeby plan rozprawy może zawierać:

- 1) dokładne określenie przedmiotów żądań stron, w tym rozmiar dochodzonych świadczeń wraz z należnościami ubocznymi;
- 2) dokładnie określone zarzuty, w tym formalne;
- 3) ustalenie, które fakty i oceny prawne pozostają między stronami sporne;
- 4) terminy posiedzeń i innych czynności w sprawie;
- 5) kolejność i termin przeprowadzenia dowodów oraz roztrząsania wyników postępowania dowodowego;
- 6) termin zamknięcia rozprawy lub ogłoszenia wyroku;
- 7) rozstrzygnięcia innych zagadnień, o ile są niezbędne do prowadzenia postępowania.

§ 3 W planie rozprawy można się odwoływać do pism procesowych stron.

§ 4 Przepisy art. 206 i art. 206(1) stosuje się odpowiednio.

Art. 236. § 1. W postanowieniu o dopuszczeniu dowodu sąd oznaczy środek dowodowy i fakty, które mają nim zostać wykazane, a w miarę potrzeby i możliwości – także termin i miejsce przeprowadzenia dowodu.

§ 2. Jeżeli o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu wносиła strona, w postanowieniu wystarczy powołać się na treść jej wniosku.

§ 3. Zlecając przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu albo sądowi wezwanemu, sąd oznaczy tego sędziego albo ten sąd. Jeżeli nie oznaczono terminu lub miejsca przeprowadzenia dowodu, oznaczy je sędzia wyznaczony albo sąd wezwany.

Art. 235(2). § 1. Sąd może w szczególności pominąć dowód:

- 1) którego przeprowadzenie wyłącza przepis kodeksu;
- 2) mający wykazać fakt bezsporny, nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy lub udowodniony zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;
- 3) nieprzydatny do wykazania danego faktu;
- 4) niemożliwy do przeprowadzenia;
- 5) zmierzający jedynie do przedłużenia postępowania;
- 6) gdy wniosek strony nie odpowiada wymogom art. 235(1), a strona mimo wezwania nie usunęła tego braku.

Art. 243(2). Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone stanowią dowody bez wydawania odrębnego postanowienia. Pomijając dowód z takiego dokumentu, sąd wydaje postanowienie.

Art. 205(11) § 1 Jeżeli plan rozprawy stał się nieaktualny, sąd może w drodze postanowienia dokonać w nim zmiany. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha stron, informując je jednocześnie o zakresie zamierzonej zmiany.

§ 2 Jeżeli choć jedna ze stron sprzeciwi się zamierzonej przez sąd zmianie, przeprowadza się kolejne posiedzenie przygotowawcze. Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana planu rozprawy **obejmuje jedynie wyznaczenie dodatkowych terminów przesłuchania objętych planem świadków, biegłych lub stron.**

§ 3 W razie istotnej potrzeby można sporządzić nowy plan rozprawy. W takim przypadku przeprowadzenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego jest obowiązkowe. Pierwotny plan rozprawy traci moc w części, w której nowy plan jest odmienny.

§ 4 Zmiana planu rozprawy lub wyznaczenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

Wysłuchanie

Art. 226(1). Ilekroć ustawa przewiduje wysłuchanie stron lub innych osób, stosownie do okoliczności może się to odbyć przez wezwanie stron do złożenia odpowiednich oświadczeń na posiedzeniu albo wyznaczenie terminu do zajęcia stanowiska w piśmie procesowym lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o ile dają one pewność co do osoby składającej oświadczenie.

Art. 205(10) § 1 Spory co do poszczególnych zagadnień objętych planem rozprawy rozstrzyga przewodniczący.

§ 2. Plan rozprawy podpisują strony. **Odmowę złożenia podpisu przez stronę odnotowuje się w planie.**

§ 3. Przewodniczący zatwierdza plan rozprawy.

§ 4. Plan rozprawy stanowi załącznik do protokołu posiedzenia przygotowawczego. Do planu rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzeniu.

§ 5. Plan rozprawy z urzędu doręcza się **stronom**. Doręczenie stronie planu rozprawy zastępuje zawiadomienie jej o terminach posiedzeń i innych czynności objętych planem. Jeżeli plan obejmuje obowiązki, które **strona musi wykonać osobiście**, w szczególności stawienie się w celu udziału w czynnościach wymagających jej osobistego stawiennictwa, doręcza się go także bezpośrednio stronie, z wyjątkiem strony, o której mowa w art. 1135(5) § 1. W takim przypadku doręczenie planu zastępuje także wezwanie strony do wykonania tych obowiązków. O skutkach tych należy stronę pouczyć.

POJĘCIE STRONY

Art. 208 § 1 Na podstawie planu rozprawy przewodniczący wydaje zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy. Przewodniczący może w szczególności:

- 1) wezwać strony do stawienia się na rozprawę osobiście lub przez pełnomocnika;
- 2) zażądać od państwowej jednostki organizacyjnej lub jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego znajdujących się u niej dowodów, jeżeli strona sama dowodów tych otrzymać nie może;
- 3) **wezwać na rozprawę wskazanych przez strony świadków** lub biegłych;
- 4) zarządzić przedstawienie przedmiotów oględzin lub dokumentów, w szczególności ksiąg i planów.

(...)

§ 3 Jeżeli planu rozprawy nie sporządzono, zarządzenia mające na celu przygotowanie rozprawy wydaje się na podstawie pozwu i innych pism procesowych.

Art. 206 § 1 Przewodniczący i sąd podejmują czynności w sprawie tak, aby przebiegła zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – w najwcześniejszych możliwych terminach.

§ 2 Przewodniczący wyznacza terminy posiedzeń w sprawie zgodnie z planem rozprawy, a jeżeli planu nie sporządzono – najwcześniejsze możliwe terminy.

Art. 206(1) Rozprawę należy przygotować tak, aby nie było przeszkód do rozstrzygnięcia sprawy **na pierwszym posiedzeniu na nią wyznaczonym**. Więcej posiedzeń niż jedno wyznacza się tylko w razie konieczności, zwłaszcza gdy przeprowadzenie wszystkich dowodów na jednym posiedzeniu nie jest możliwe. W takim przypadku posiedzenia powinny odbywać się w kolejnych dniach, a jeżeli nie jest to możliwe – tak, aby upływ czasu pomiędzy kolejnymi posiedzeniami nie był nadmierny.

Art. 205(11) § 1 Jeżeli plan rozprawy stał się nieaktualny, sąd może w drodze postanowienia dokonać w nim zmiany. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha stron, informując je jednocześnie o zakresie zamierzonej zmiany.

§ 2 Jeżeli choć jedna ze stron sprzeciwi się zamierzonej przez sąd zmianie, przeprowadza się kolejne posiedzenie przygotowawcze. Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana planu rozprawy obejmuje jedynie wyznaczenie dodatkowych terminów przesłuchania objętych planem świadków, biegłych lub stron.

§ 3 W razie istotnej potrzeby można sporządzić nowy plan rozprawy. W takim przypadku przeprowadzenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego jest obowiązkowe. Pierwotny plan rozprawy traci moc w części, w której nowy plan jest odmienny.

§ 4 Zmiana planu rozprawy lub wyznaczenie kolejnego posiedzenia przygotowawczego nie powoduje otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów.

Art. 205(12). § 1. Jeżeli wyznaczono posiedzenie przygotowawcze, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy. Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

§ 2. Jeżeli nie zarządzono przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, które według przepisów kodeksu mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu.

Przepisy intertemporalne

Art. 17 Ustawa wchodzi w życie po upływie **3 miesięcy** od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 1 pkt 6, 7, 20, 22, 30, 34, 44, 46, 47, 52-59, 66, 85, 94, 118, 119, 121-123, 125, 151-153, 155, pkt 157 lit. c, 158, 166-168, 170-173, pkt 187 lit. b, pkt 211 lit. a, 223, 224, 226-228, 230-233, art. 4, art. 5 pkt 7 i 8 oraz art. 6, które wchodzi w życie po upływie **14 dni** od dnia ogłoszenia;

2) art. 1 pkt 2, który wchodzi w życie po upływie **12 miesięcy** od dnia ogłoszenia;

3) art. 1 pkt 198-202, które wchodzi w życie po upływie **6 miesięcy** od dnia ogłoszenia.

Art. 9

1. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy **zachowują moc czynności** dokonane zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym.

Zasada bezpośredniego stosowania przepisów nowych (obowiązujących)

2. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się **przepisy ustaw zmienianych** w art. 1 i art. 5, w **brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.**

Zasada (zachowania mocy) czynności procesowych

Art. 9 c.d.

4. Do **rozpoznania środków odwoławczych** wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, **w brzmieniu dotychczasowym**.

5. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, które pozostawały zawieszony w dniu jej wejścia w życie, **sąd umarza postępowanie zawieszony:**

1) z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,

2) na zgodny wniosek stron lub na wniosek spadkobiercy, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy

- przy czym, jeżeli umorzenie postępowania na podstawie art. 182 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym byłoby dopuszczalne wcześniej, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 9 c.d.

ust. 6. Przepisy art. 98 § 1(1) i 1(2) oraz art. 103 § 3 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w postępowaniach **wszczętych po dniu wejścia w życie** niniejszej ustawy.

Art. 10 Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, które na podstawie ustaw zmienianych w art. 1 i art. 3, ~~w brzmieniu dotychczasowym~~ — podlegałyby rozpoznaniu w **postępowaniu w sprawach gospodarczych**, nie stosuje się przepisów o tym postępowaniu. Właściwy do rozpoznania takich spraw pozostaje sąd właściwy według przepisów dotychczasowych.

Art. 4 ustawy z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2089)

Art. 16 Traci moc ustawa z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 723).

Art. 11 ust. 1.

Sprawy:

- 1) w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym,
 - 2) wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawane w postępowaniu nakazowym,
 - 3) wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawane w elektronicznym postępowaniu upominawczym
- do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym.**

Art. 11 c.d.

ust. 2.

W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, w których powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty wyłącznie na podstawie dokumentów określonych w art. 485 § 3 ustawy zmienianej w art. 1:

- 1)** przyjmuje się, że nie ma podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym,
- 2)** nieprawomocny nakaz zapłaty sąd z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,
- 3)** nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd pierwszej instancji z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym rozpoznaje sprawę ponownie z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym,

Art. 11 c.d.

ust. 2 W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, w których powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty wyłącznie na podstawie dokumentów określonych w art. 485 § 3 ustawy zmienianej w art. 1:

(...)

4) nieprawomocny wyrok, mocą którego choćby w części utrzymano w mocy nakaz zapłaty, a od którego wniesiono apelację, jak również ten nakaz zapłaty w części, która podlegała rozpoznaniu, sąd odwoławczy z urzędu uchyla w całości postanowieniem, po czym przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym

- przy czym **do czasu zakończenia postępowania w pierwszej instancji** sprawę rozpoznaje się według przepisów, **w brzmieniu dotychczasowym**, z tym że postanowienia, o których mowa w pkt 2-4, mogą zostać wydane na posiedzeniu niejawnym.

Art. 12 W elektronicznym postępowaniu upominawczym w okresie 3 miesięcy po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy:

1) przepisy art. 126 § 1 i 1(1), art. 497(1)-499 i art. 502-505 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się w brzmieniu dotychczasowym;

2) przepisów art. 480(1)-480(4) ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się;

3) opłaty ustala się i pobiera zgodnie z przepisami ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 13 Sprawy o roszczenia z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej rozpoznaje się w postępowaniu uproszczonym, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza kwoty określonej w art. 505(1) § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Art. 14 Przepisy art. 50 § 3, art. 52 § 3 i art. 132 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311 i 1513 oraz z 2016 r. poz. 178, 394, 615 i 1358), stosuje się także w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Art. 15 W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się wyłącznie do:

- 1)** pism i wniosków podlegających opłacie, wnoszonych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2)** wydatków powstałych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.